

ποτε δυνατόν νὰ σηκωθῶσιν οἱ βασιλεῖς καὶ ζητήσωσι τὰ δίκαια των, κατὰ διαφόρους ἐποχὰς καὶ τρόπους τοὺς εἶχον τυραννήσει, ἀδικήσῃ καὶ ἀτιμάσῃ εἴτε εἰς τὸ ἰδίον των πρόσωπον, εἴτε καὶ εἰς τὸ τῶν γυναικῶν, θυγατέρων καὶ παιδίων των. Ἀλλ' οἱ πολιορκηταὶ τοῦ Νεοκάστρου, ἀτυχῶς μὴ φεισθέντες καὶ τῶν γυναικῶν, τῶν παιδίων καὶ αὐτῶν τῶν νηπίων, κατηγορήθησαν ὡς ἀσπλαγχνοὶ πρὸς τὴν ἀβλαβῆ ἀδυναμίαν τῶν πρώτων καὶ ἀνευλαβεῖς καὶ ἀνέροι πρὸς τὴν ἐκ τῆς ἡλικίας ἀγνείαν τῶν δευτέρων.

Ποῖος ὅμως λαὸς δύναται νὰ καυχηθῇ ὅτι δὲν ἔσχε ποτὲ τὰς παράφρονάς του ὥρας καὶ τὰς ἡμέρας τοῦ αἵματος καὶ τῆς αἰσχύνης του, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ καὶ φιλέλλην τις, ἐξιστορῶν τὰ κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τριπολιτσᾶς; . . .

Καὶ ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τινες ἀξιοκατακρίτως δὲν ἔλαβον μέρος ἐνεργὸν πρὸς παῦσιν τῆς σφαγῆς. Ὁ Παπ' Ἀναστάσις ὁμως, ῥητέον πρὸς τιμὴν του, ὡς ἀληθὲς λειτουργὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐλέους, πλέον ἢ ἀπαξ προεικινδύνευσεν τὴν ἑαυτοῦ ὑπὲρ τῆς ζωῆς πολλῶν ἐκ τῶν ἀτυχῶν ὑποσπόνδων. Πλὴν τί ἠδύνατο πρὸ τῆς ὁρμῆς τοῦ ἀχαλινώτου ὄχλου; Ἄλλοι τῷ ἔλεγον·

— Πολὺ κακὰ κάνεις, παππᾶ μου, νὰ λυπᾷσαι τὰ βρωμόσκυλα!

— Ποῦ σκέπασαν μὲ μοῦχλα καὶ μὲ αἵματα τὸ Μωρητᾶ, τὸ μπαξεῖ τῆς ἀνατολῆς. . .

— Ποῦ κρέμασαν τὸν Πατριάρχη καὶ τοὺς δεσποτάδες. . .

Πολλοὶ δὲ ἦ θρασύτεροι, ἢ τὴν ζωὴν ἀπειληθέντες, ἢ καὶ εἰς τὴν τιμὴν προσβεβλημένοι ὑπὸ Τούρκων τῷ ἔλεγον ἀπειλητικῶς·

— Τραβήξου ἀπὸ μ' πρὸς, ἂν λυπᾷσαι τὴ ζωὴ σου!

Τοιαῦτα καὶ ἄλλα ἤκουεν ὁ Παπ' Ἀναστάσις ῥιπτόμενος πρὸ τοῦ πυροβόλου καὶ τῆς πιστόλας, ἢ παρεντιθέμενος πρὸ τοῦ γιαταγανίου καὶ τῆς σπάθης τῶν ἐξαγριωθέντων Ἑλλήνων, οὓς οὔτε παρακλήσεις οὔτε ἀπειλαὶ ἠδύναντο νὰ πείσωσι ὅπως παραιτηθῶσι τοῦ φονικοῦ καὶ ὀλεθρίου ἔργου των. Καὶ ὁ Παπ' Ἀναστάσις ἀπελπισθεὶς ἐκ τῶν φιλανθρώπων αὐτοῦ προσπαθειῶν, αἱ ὁποῖαι καὶ ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐχλευάζοντο, ἔκλεισε τελευταῖον τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἵνα μὴ βλέπῃ, ἔβυσε τὰ ὦτα του ἵνα μὴ ἀκούῃ, καὶ ἀπεμακρύνθη βαρύθυμος τῆς στυγνῆς ἐκείνης σκηνῆς, εἰς ἣν οἱ Ἕλληνες, καὶ κατ' ἐξοχὴν οἱ Ἀθванόφωνοι καὶ Ἀθванικῆς καταγωγῆς Ντρέδες, διεδραμάτισαν πρόσωπον ἀνθρωπομόρφων θηρίων καὶ τίγρεων.

(Ἐπεται τὸ τέλος.)

Σ. Ν. ΚΑΡΑΒΙΤΗΣ.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΓΛΩΣΣΗΣ

Αἱ γλῶσσαι δὲν δημιουργοῦνται ἐκ συνθήκης ἢ διὰ τέχνης ἀνθρωπίνης. Ἡ γλῶσσα ἔθνους τινὸς εἶνε σύνολόν τι ὀργανικόν, τὸ ὁποῖον ζῇ, ἀναπτύσσεται καὶ ἀποθνήσκει, ὅπως ἐν ὄν ζωντανόν. Ἡ γλῶσσα λαοῦ τινος εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, αὐτὴ ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ τούτου, γινομένη ὁρατὴ καὶ αἰσθητὴ. Ἐν αὐτῇ ἐκδηλοῦται ὁ χαρακτήρ του, ἡ ιδιουσυχρασία του, ὁ ἴδιος αὐτοῦ τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι καὶ τοῦ αἰσθάνεσθαι, ἡ ιδιοῤῥυθμία του ἐν συνόλῳ. Ἡ γλῶσσα οὐδέποτε μένει στάσιμος, ἀλλὰ ζῇ ἐξ αὐτῆς τῆς ζωῆς τοῦ ἔθνους. Εἰς ἕκαστον ἔθνος ἀναδεικνύονται μεγάλοι συγγραφεῖς ἐκεῖνοι ὅσοι ἤντησαν ἐκ τοῦ θησαυροῦ τοῦ λαοῦ, ἐκεῖνοι διὰ τοῦ στόματος τῶν ὁποίων φαίνεται ὡς νὰ ὠμίλησεν αὐτὸς ὁ λαός. Ἐκαστον ἔθνος σκέπτεται ὅπως λαλεῖ, καὶ λαλεῖ ὅπως σκέπτεται. Ὅλοι αἱ μορφαί, ὅλοι οἱ ιδιωτισμοὶ γλώσσης τινὸς ἔχουσι τὸν λόγον τῆς ὑπάρξεώς των ἐν αὐτῇ τῇ φύσει τῶν ἀνθρώπων, τῶν διαπλάσαντων αὐτὴν ὀλίγον κατ' ὀλίγον δι' ἐπιδράσεως μακρᾶς, καὶ, ὡς εἰπεῖν, ἀσυνειδήτου, καὶ διὰ τοῦτο ὅλοι αἱ μορφαὶ αὗται εἶνε πολῦτιμοι. Τὸ ν' ἀξιῶμεν δὲ νὰ μεταρρυθμίσωμεν γλῶσσαν τινα, ὅπως μεταρρυθμίζομεν ἐν νομοθέτημα, τοῦτο εἶνε ἐπιχειρήσις γελοία. Μεταβάλλοντες τοὺς ιδιωτισμοὺς γλώσσης τινὸς, μεταβάλλομεν συνάμα τὴν ἰδιόζουσαν αὐτῇ φυσιογνωμίαν, καὶ τὴν παραμορφοῦμεν νομίζοντες ὅτι καθωραϊζομεν αὐτήν.

(Herder)

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ ΠΡΟΣ ΑΔΕΛΦΟΝ

Περὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ βίου.

Ἡ σύνεσις, ἡ ἀποφασιστικότης καὶ ἡ εὐστάθεια, αἵτινες δέον νὰ καθοδηγῶσι πᾶσάν σου πράξιν, πρέπει ὡσαύτως νὰ προϊστανται καὶ ἐν τῇ διευθύνσει τοῦ ὅλου βίου σου. Ὁ ἔχων κεκανονισμένην τὴν ὁδόν, κεχαχαγμένον τὸ στάδιόν του, ὠρισμένον σκοπὸν, ὁμοιάζει πρὸς τὸν ναυτικὸν τὸν ἔχοντα πηδάλιον, χρησιμοποιεῖ τοὺς ἀνέμους ὑπὲρ αὐτοῦ, ὑποτάσσει τὰ πάντα εἰς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἀνάγκας του· ὁ μὴ ἔχων ταῦτα ἄγεται καὶ φέρεται ὑπὸ τῶν περιστάσεων. Οὐδαμῷ διευθυνόμενος δὲν προχωρεῖ οὐδαμῶς. Μέγα προσὸν ἀποτελεῖ ὁ καθορισμὸς τοῦ σκοποῦ τῶν ἐνεργειῶν σου, ἡ ἔγκαιρος ἐκτίμησις τῶν δυνάμεών σου, ἡ καταμέτρησις τοῦ κύκλου ἐν ᾧ δύνανται αὗται ἐπ' ἀγαθῷ νὰ ἀναπτυχθῶσιν καὶ ὁ στενὸς ἐντός